

LA ESPERO

Organ för Esperantorörelsen i Sverige,
utgiven av Gefle Esperantoförening.

Gefle 1913. Svenska Skolmateriel Aktiebolaget.

N:o 3.
April 1913

Redaktör:
R. PEHRSSON

Ansvarig utgivare:
W. WAHLUND

Lösnummer 10 öre.
Årsprenumeration 1:20 kr.
Annonspris 5 öre pr mm.

Förutsättningarna för ett hjälpspråks utbredning.

Meningen med Esperanto är, att detta språk skall tjäna som medel för mellanfolklig samfärdsel. Den större delen av allmänheten uppfattar emellertid de mellanfolkliga förbindelserna endast som meddelanden inom en större eller mindre grupp av särskilda verksamhetsområden. I fråga om hjälpspråks-saken tänker man således exempelvis endast på diplomati, handel, vetenskaper, olika internationella kongresser och utställningar, eller på arbetarrörelsen och internationella sammanslutningar för stödande av speciella idéer, d. v. s. man beaktar vanligen det internationella livet uteslutande i de former, vari det sedan lång tid tillbaka befunnit sig. Det är visserligen självklart, att ett allmänt införande av Esperanto skulle vara synnerligen förmånligt för alla dessa verksamhetsområden, men vi böra ej förbise, att man för dessa förbindelser redan besitter jämförelsevis goda, ehuru ej alltid tillfredsställande medel. Större kommersiella eller industriella firmor ha sina korrespondenter med större eller mindre förmåga i användandet av ett eller flera utländska språk; internationella förbund använda för viktiga platser endast personer med viss kompetens i främmande språk, ofta nog betraktande övriga förtjänster såsom varande endast av mindre betydelse o. s. v. Man har vidtagit mer eller mindre tillfredsställande anordningar för att i någon mån underlätta de svårigheter, som vållas av språkförbistringen, och så länge som dessa anordningar ej helt och hållet förfela avsikten, uthärdar man med tålmod de tillfällen av förlägenhet, som synas oundvikliga. I vad fall som helst kunna vi ej vänta, att hjälpspråket kommer att på en enda

gång antagas för världshandeln eller någon annan viss verksamhetsgren. Endast så småningom kan vårt språk intränga i de kretsar, där man redan före Esperantos framträdande kunde någorlunda göra sig ömsesidigt förstådd trots olikheterna i språk. Ju mer Esperanto vinner utbredning, desto mer kommer det att användas för handel o. s. v., men handel eller industri kunna ej tjäna såsom föregångare i användandet av Esperanto.

Men hjälpspråksrörelsen har dock gjort framsteg, oaktat att dess framgångar till en början måst ske vid sidan av de gamla förbindelserna. Den idé, som givit styrka och framgång åt Esperantorörelsen, finnes visserligen i många kretsar, som ej särskilt åsyfta hjälpspråksrörelsen (Internationalis Concordia kan anföras som ett exempel), men påtagligt är icke endast, att Esperanto självt i sin tur besjälade ett stort antal människor med denna idé, utan också att det är just denna idé, som skapat och hållit vid liv vårt Esperanto. Utan denna idé, vars huvuddrag klart uttryckas i esperantohymnen (»En la mondon venis nova sento» — — —), skulle hjälpspråket aldrig ha fått sin faktiska utbredning. Esperanto är visserligen endast ett språk, men utan denna inre idé, »esperantismen», skulle språkets allmänna användbarhet icke blivit uppvisat, och huvudvillkoret alltså ej uppfyllts för antagandet för skilda speciella behov.

Språket Esperanto är synnerligen enkelt i vad dess grammatik beträffar, dess ordbok är så liten som möjligt, men likväl är språket så smidigt, att man genom det kan uttrycka varje skiftning av mänskligt tänkande trognare än vad som är möjligt på något annat språk. Därför är språket icke endast lättlärt, utan också mycket lätt att använda vilket tillfullo bekräftas av erfarenheten.

Språket har använts för meddelanden mellan personer av olika na-

tioner; ofta ha dessa förbindelser lett till personlig vänskap. På så sätt har så småningom uppstått ett allt större och större antal förtroliga mellanfolkliga förbindelser, för vilka Esperanto är ett nödvändigt medel. Hundratusental vänskapsband betrygga vårt Esperantos fortfarande tillvaro, och detta så mycket mera, som erfarenheten visat, att Esperanto för allmän praktisk användning är så fullkomligt som möjligt, och att man således ej ens kan tänka sig möjligheten av att ett bättre hjälpspråk någonsin skulle kunna uppstå.

(Traduko).

La kondiĉoj por la disvastiĝo de helpa lingvo.

La senco de Esperanto estas, ke tiu lingvo servu kiel rimedo por internacia komunikado. La plejgranda parto de la publiko tamen komprenas la internaciajn rilatojn nur kiel komunikaĵojn interne de pli-malpli granda grupo da difneblaj kaj specialaj agadfakoj. Koncerne al la helpingva afero, oni do ekskluzive pensas ekzemple pri diplomatio, komercado, sciencoj, diversaj internaciaj kongresoj kaj ekspozicioj, aŭ pri la laborista movado kaj internaciaj asocioj por akceli specialajn ideojn; t. e. oni ĝenerale konsideras la internacian vivon nur en formoj ekzistantaj jam de longe. Evidente estas ja, ke ĝenerala apliko de Esperanto estus tre utila por ĉiuj tiuj agadfakoj, sed ni ne devas malatenti, ke oni jam havas por tiuj ĉi rilatoj rimedojn relative bonajn kvankam ne ĉiam kontentigajn. Pli grandaj komercaj aŭ industriaj firmoj havas siajn korespondistojn kun pli-malpli granda kapablo en uzado de unu aŭ kelkaj fremdlingvoj; internaciaj asocioj uzas por

gravaj oficoj nur personojn kun ia grado de kompetenteco je fremdaj lingvoj, ofte konsiderante ceterajn meritojn nur kiel malpli gravajn aferojn, k. t. p. Oni faris pli-malpli kontentigajn arangojn por iom plifaciligi la malfacilaĵojn kaŭzatajn de la diverslingveco, kaj dum kiam tiuj ĉi arangoj ne tute maltrafas la intencon, oni paciencie toleras la embarasojn, kiuj ne ŝajnas eviteblaj. Ĉiaokaze ni ne povas atendi, ke la helplingvo estos subite akceptata por la monda komercado aŭ alia speciala agadfako. Nur iom post iom nia lingvo povas enpenetri en tiujn rondojn, kie oni jam antaŭ la ekaĵero de Esperanto sciis iagrade interkomunikigi spite la diverslingveco. Ju pli Esperanto disvastiĝas, des pli multe ĝi estos uzata por komercado k. t. p. sed komercado aŭ industrio ne povas servi kiel pioniro je la uzado de Esperanto.

Sed la helplingva movado tamen progresis, kvankam ĝiaj progresoj komence devis okazi flanke de la malnovaj rilatoj. La ideo, kiu donis al la esperantomovado forton, troviĝas ja ankaŭ en multaj rondoĵoj ne celantaj speciale la helplingvan aferon (Internationalis Concordia estas citebla kiel ekzemplo), sed evidente estas ne nur, ke Esperanto mem siavice inspiris al granda nombro da homoj tiun ĉi ideon, sed ankaŭ, ke ĝuste tiu ĉi ideo kreis kaj vivigadis nian Esperanton. Sen tiu ideo, kies ĉefaj trajtoj estas klare esprimitaj en la esperantohimno, la helplingvo neniam estus atinginta sian faktan disvastiĝon. Esperanto estas ja nur lingvo, sed sen la interna ideo, »la esperantismo«, la ĝenerala uzeblo de la lingvo ne estus montrita, kaj la ĉefa kondiĉo do ne plenumita por la akcepto por diversaj specialaj bezonoj.

La lingvo Esperanto estas tre simpla je sia gramatiko, ĝia vortaro estas kiel eble plej malgranda, sed la lingvo tamen estas tiel fleksebla, ke oni per ĝi povas esprimi ĉiun nuancon de homa pensado pli fidele, ol estas eble per iu alia lingvo. Tial la lingvo estas ne nur facile lernebla, sed ankaŭ tre facile uzebla, ĉion la sperto sufiĉe konfirmis. La lingvo estis uzita por interkomunikado inter personoj el malmultaj nacioj; ofte tiuj ĉi rilatoj kondukis al persona amikeco. Tiamaniere naskiĝis iom post iom pli kaj pli granda nombro da intimaj internaciaj rilatoj, por kiuj Esperanto estas nepreza rimedo. Centmiloj da amikaj rilatoj garantias la daŭran ekzistadon

de nia Esperanto, des pli ĉar la sperto montris ke Esperanto por ĝenerala praktika uzado estas tiel perfekta kiel postuleble, kaj ke oni do ne povas eĉ imagi eventualaĵojn, ke pli bona helplingvo iam povus naskiĝi.

Kurs

i Esperanto för nybörjare

Första lektionen.—Unua leciono

Ordklasser.

De ord som tillsammans bilda ett språk, indelas efter sin betydelse i nio s. k. ordklasser. Dessa äro: substantiv (tingord), adjektiv (egen-skapsord), räkneord, pronomen (ersättningsord), verb (händelseord), adverb (omständighetsord), prepositioner (förord), konjunktioner (bindeord), interjektioner (utropsord). De viktigaste av dessa äro substantiv, adjektiv och verb.

Ordbildning.

Esperantos ordförråd består av några tusen s. k. stamord. Av dessa kunna en hel del småord utan vidare användas så som de förekomma i ordböckerna, d. v. s. utan någon tillagd ändelse. Sådana äro t. ex.: *jes* (ja), *mi* (jag), *tri* (tre), *kaj* (och), *ho!* (åh!) o. s. v. Till de flesta ord måste man emellertid först foga en särskild ändelse, varigenom de få en viss, bestämd betydelse.

Genom att på detta sätt tillfoga olika ändelser, kan man av en och samma ordstam få en hel mängd mer eller mindre närbesläktade ord. I svenskan äro dessa ändelser mycket skiftande och oregelbundna; i Esperanto däremot äro de strängt regelbundna. För substantiv t. ex. är ändelsen -o, för adjektiv -a, för verb -i, för adverb -e. Dessa ändelser beteckna grundformerna av orden; sedan kunna även dessa böjas på olika sätt. Som exempel på denna ordbildning kunna nämnas: av stammen *skrib*: *skrib'i* = skriva (verb), *skrib'o* = skrift (substantiv), *skrib'a* = skriftlig (adjektiv), *skrib'e* = skriftligen (adverb);

av *feliĉ*: *feliĉ'o* = lycka, *feliĉ'a* = lycklig, *feliĉ'e* = lyckligt.

Substantiv och adjektiv.

Substantiv kallas sådana ord, som angiva, vad något är, och som van-

ligen kunna igenkännas därpå, att man före dem kan sätta *en*, *ett* eller *flera*. Ex.: *gosse*, hund, hus, sömn, godhet, arbete. På Esperanto heta dessa ord: *knabo*, hundo, domo, dormo, boneco, laboro.

Märk ändelsen; *alla substantiv ändas på -o!*

Adjektivet, som vanligen förekommer tillsammans med ett substantiv, anger, hurudant något är. T. ex. vacker, flitig, god, stor, girig. På Esperanto: *bela*, diligenta, bona, granda, avara.

Alla adjektiv ändas på -a!

Flertal.

Genom att till substantivändelsen -o och adjektivändelsen -a foga ändelsen -j får man ordets flertalsform (pluralis). Ex.: *juna knabo*, en ung *gosse junaj knaboj* unga gossar; *granda hundo*, en stor hund; *grandaj hundoj*, stora hundar; *bona libro*, en god bok, *bonaj libroj*, goda böcker.

Artiklarna.

Svenskans obestämda artikel: *en*, *ett*, översättes ej i Esperanto. *Knabo* kan därför betyda både *gosse* och *en gosse*, *domo* både *hus* och *ett hus*.

(Obs.: *en* och *ett* äro obetonade, till skillnad från räkneordet *en* och *ett*, som på Esperanto heter *unu*).

Den bestämda artikeln, som i svenskan betecknas genom de obetonade orden *den*, *det*, *de*, eller ändelserna -en, -n, -et, -t, -ne och -na, heter på Esperanto endast *la*. Ex.: *la knabo* = den *gosse* eller *gossen*, *la knabino* = den *flicka* eller *flickan*; *la domo* = det *hus* eller *huset*; *la laboro*, det *arbete* eller *arbetet*; *la knaboj* = de *gossar* eller *gossarne*; *la knabinoj* = de *flickor* eller *flickorna*; *la juna knabo* = den *unga gossen*; *la junaj knaboj* = de *unga gossarna*.

Mal-

Genom att sätta förstaveln *mal-* framför ett ord får detta en alldeles motsatt betydelse. Av *varma*, varm, får man således *malvarma* = kall; *varmo*, värme, *malvarmo* = kyla; *bona*, god, *malbona* = dålig; *utili*, att gagna, *malutili*, att skada.

Övningsstycke I.

Översätt med tillhjälp av ordlistan och de ovan givna reglerna följande satser, och jämför med översättningen, som kommer att stå i nästa nummer.

Lägg tonvikten på näst sista stavelsen!

Uttala alla bokstäver riktigt, öva särskilt u, g, j och z!

Tago kaj nokto. Patro kaj patri-no. Bela floro. Diligenta knabo. Maldiligenta hundo. Kara amiko! Homoj kaj bestoj. Longaj tagoj kaj mallongaj noktoj. varmaj someroj kaj malvarmaj vintroj. La tero. La suno sur la ĉielo. La knabino estas bela. La granda rozo estas bela floro. Esperanto estas internacia lingvo.

La diligentaj knaboj estas bonaj amikoj. La blanka arĝento kaj la ruĝa oro estas karaj metaloj.

Ordförteckning.

<i>Substantiv.</i>	or'o, guld,
tag'o, dag.	metal'o, metall.
nokt'o, natt.	<i>Adjektiv.</i>
patr'o, fader.	bel'a, vacker.
patrin'o, moder.	diligent'a, flitig.
flor'o, blomma.	kar'a, kär, dyr.
knab'o, gosse.	long'a, lång.
knabin'o, flicka.	varm'a, varm.
hund'o, hund	grand'a, stor.
amik'o, vän.	internaci'a, inter-
hom'o, människa.	nationell.
best'o, djur.	bon'a, god.
somer'o, sommar.	blank'a, vit.
vintr'o, vinter.	ruĝ'a, röd.
ter'o, jord	<i>Andra ord.</i>
sun'o, sol.	kaj, och.
ĉiel'o, himmel.	sur, på.
roz'o, ros	estas, är, äro.
lingv'o, språk.	
arĝent'o, silver.	

(Fortsätter i nästa nummer.)

Sveda kroniko.

La klubo "Verda Stelo" en Stockholm

»Verda Stelo» dum la lasta tempo faris grandan progreson. Se oni rigardas la nombron de la klubanoj, oni facile konstatas la konstantan kreskon de l'aro de la membroj en nia esperantista grupo en la ĉefurbo. Dum la lasta jaro la klubo — kiu laŭ sia karaktero estas internacia — kalkulis 68 aktivajn kaj 39 pasivajn membrojn, el kiuj kelkaj estas en Usono, Rusujo k. t. p. La pasintan jaron nia klubo estis riprezentata ĉe la esperantista konferenco en Boston de nia membro Dir. Voungerecht, nune loĝanta en Usono, kiu precipe celis varbi membrojn al nia Verda Stelo inter la sved-amerikanoj:

Dum la lastaj monatoj, kiel en la pasinta jaro, la grupo aranĝis kelkajn kursojn en nia kara lingvo. Inter la sukcesplenaj kursoj ni precipe citu tiun, kiun gvidas nia samideano, la sekretario de la grupo, sinjoro *Teodor Rosengren* en Nya Privatskolan (Nova Privatlernejo). En tiu esperanta kurso partoprenas la estroj de la lernejo mem, geaktoroj kaj elevoj de la diversaj teatroj en la ĉefurbo kaj studentoj de »Stockholms Högskola» (Altlernejo de Stockholm). Inter la aktoriuoj, kiuj partoprenas la kurson, ni rimarkas la faman S:ino Louise Ene-man Vahlberg. Lastatempe ni havis la honoron saluti kiel gastojn de la grupo la artiston *Wilhelm Herbst* el Hannover kaj la arkitekton Prof-o *Alfr. Agache* el Paris. La klubo ankaŭ invitis Prof-o *Aug. Pillik* el Praha fari paroladon, kaj ĝi okazos la 4-an de Majo.

Dum la kunvenoj ni parolas *nur* Esperanton! Esperanto estas la sola lingvo, kiu estas permesata. Estas tiom pli necese, kiam la klubo havas diversajn membrojn el aliaj nacioj. Rimarkinde estas, ke la gazetaro senescepte kaj favore raportas pri niaj kunvenoj kaj festoj. En la lasta kunveno la grupo komisiis al la sekretario sendi skribaĵon al la prezidanto de Ĥinuĵo, Yan-Shi-Kai, por havigi de li *oficialan* respondon pri Esperanto en Ĥinuĵo. La letero estas jam sendita, kaj ni atendas nur la respondon por ĝin publikigi. Entute la grupo faris grandegan propagandon por Esperanto, ĉu per bonegaj gazetaj artikoloj ĉu per sindona aranĝado de kursoj en nia lingvo. Tio klarigas la brilan epokon, kiun ni nun rilate al Esperanto havas en Stokholmo. Ĉio ankaŭ montras, ke tiu brila epoko por Esperanto daŭros ĝis la fina venko!

Mefistofeles.

»Verda Stelo» havos sian solenan feston en la aulo de la Reallernejo la 4-an de majo 1913. Je tiu festo prof-o *Aug. Pillik* el Prag faros paroladon kun lumprojekcioj. El la grandioza programo de la festo ni rimarkas ankaŭ, ke la kanta horo kaj orkestro de la *Reallernejo* zorgos pri la muziko kaj kantoj. La esperantaj muzikaj estos ludataj de la fama piana virtuoziino, fraŭlino *Ella Lindahl*. La salutan paroladon faros la prezidanto de la grupo s-ro *Charles Fredrikson*. Al

la granda esperantista festo estas invitata la registaro de Svedujo, riprezentantoj de la parlamento, de scienco, arto kaj literaturo k. t. p. *Teka.*

Chur. Vojaĝimpreso.

Mi vekigās en Chur, la ĉefurbo de la svisa kanton Graubünden. En la ĉambro aŭdiĝas plaŭdado de ŝprucakvo, kaj penetras freŝa, malfacile priskribeblaodoro — kvazaŭ de miksaĵo el fruktoj kaj herboj. Kun streĉita sciemo mi nevestita kuras al fenestro, kaj jetas rigardon eksteren. En brila sunlumo altiĝas blanka monto super valo plena je verdaj.

Chur estas efektive malnova urbo. Pli-malpli grava parto de la enigma nacio de la etruskoj iam loĝis tie ĉi, kie la torenta rivero Plessur elfluas en Rejnjon, kaj pala, nigrehara kelnerino en la hotela mangosalono mirinde similas bildon, kiun mi iam vidis sur rompajo de malnova argilvazo. En pli malfrua tempo la romanoj regis en tiu ĉi regiono, kaj antikva turo sude de la nuna urbo estas restajo el ilia tempo. En kristana epoko la episkopoj konstruigis iom post iom — dum la tuta mezepoko — grandan kastelon sur la montdeklivo, kaj sur la pli ebena fundo flanke de la rivero konstruigis — ankaŭ iom post iom — la mezepoka urbo kun kurbaj, mallargaj stratoj kaj ĉirkaŭita de propraj fortikajoj. La rilatoj inter la du najbaroj — la potencema ekleziulo kaj la libera regnurbo — ne estis ĉiam amikaj, kaj eĉ ĝis niaj tagoj daŭris stranga kontrasto inter la pure katolika kvartalo de la malnova kastelo kaj la protestantaj urbpartoj tie malsupre.

En nia tempo la urbo multe plivastigis per nove konstruitaj kvartaloj kun pura kaj agrabla aspekto. Sed en la malnova urbo la vivado pasas hodiaŭ sama kiel antaŭ centoj da jaroj. Revenante la urbon vespere post kelkhora promenado mi venas al malgranda placo — Pfister-Markt — kiam el flankstrateto kuras tri grandaj bovinoj, sensoifegas sin ĉe baseno de fonto staranta meze de la placo, kaj forkuras rapide kiel ili venis. Neniu pelis aŭ kondukis ilin; ili mem seĝis sian vojon. *Jln.*

Jorden runt.

Tyskland. — Efter avslutande av 6 kurser har i Leipzig bildats »Esperanto-Vereinigung der Leipziger Gemeindebeamten» (Leipzigs stads-ämbetsmäns Esperantoförening).

England. — Abdul Baha, ledare för en ny religiös rörelse i Orienten, höll för någon tid sedan i Edinburg ett föredrag om det internationella hjälpspråket såsom ett medel för världsfredens uppnående, varvid han meddelade, att den nya rörelsens alla anhängare, uppgående till ett par millioner människor i hela Orienten, fått order att studera Esperanto.

Schweiz. — Med anledning av Esperantokongressens förläggande till Bern ha nyligen anordnats två kurser därstädes för posttjänstemän. I samband härmed kan nämnas, att det redan existerar en internationell sammanslutning av posttjänstemän i omkring 30 olika länder.

Danmark. — En dansk Esperantokongress hålles i Aarhus 11–12 maj. »Gvidfolio» (vägvisare) för denna stad har nyligen utgivits på Esperanto.

Belgien. — I Brüssel har nyligen avslutats en kurs i handelsskolan med 24 deltagare, en kurs i folkhögskolan med 27 deltagare, samt en bland industriskolans lärjungar med 14 deltagare.

Frankrike. — I Paris har man beslutat bilda en frimurareloge, som arbetar medelst Esperanto.

Italien. — Med stadsmyndigheternas tillstånd har öppnats kurs i folkskolan i Bologna, varjämte kurs pågår i institutet Ungarelli, tack vare dess direktörs tillmötesgående.

Egypten. — D:r H. Schipek har i Kairo hållit ett föredrag om Esperanto och U. E. A., besökt av 65 personer, varibland funnos engelsmän, fransmän, greker, italienare, tyskar, armenier, indier, spanjorer, rumäner, kopter, perser och en holländare. Föredraget hade till resultat att kurs öppnades.

Samideanoj!

Abonu "La Espero"

Provizora programo por "Tutsveda Esperantotago" en Gefle.

6-an—7-an de Julio 1913.

6 Aŭg., Dimanĉo:

10 h. Malfermo de la jarkunsido de S. E. F. (Sveda Esperantista Federacio).

11 h. Matenmanĝo.

1 h. Traktadoj de la jarkunsido.

5 h. Komuna kaftrinko kun eventuala ekskurseto.

7 Aŭg., Lundo:

11 h. Eventualaj kunsidoj de S. E. F. aŭ elektitaj komitatoj.

4 h. Ekskurso al Furuvik.

8 h. Adiaŭa festo de la Gefle a klubo por la fremdaj vizitantoj.

Pli detala programo aperos en proksima numero!

Professor Pitliks föredragsresa.

Som i förra numret i korthet meddelades, kommer nu professor Pitlik, som på grund av sjukdom måst avbryta sin resa, att i början av maj företaga sin föredragsresa genom Sverige.

Prof. Pitlik, som är lärare vid Handelsakademien i Prag, kommer nu närmast ifrån Danmark, efter att förut ha genomrest huvudsakligen Frankrike och England samt södra Europa, där han på en mängd olika platser hållit föredrag om Böhmens huvudstad, om dess historia, dess rika konstskatter och många sevärdheter. Överallt ha föredragen mottagits med största bifall, vartill icke minst bidragit den storartade samling av över 200 kolorerade ljusbilder, varmed han belyser sitt föredrag.

Här i Sverige föreläser prof. Pitlik först i Helsingborg, därefter, söndagen den 4 maj, i Stockholm, där föreningen »Verda Stelo» i samband med föredraget anordnat en storartad festlighet i Norrmalms Realläroverks aula, samt sist, tisdagen den 6 maj i Gefle. Härifrån går resan till Ryssland.

Det är ett sällsynt tillfälle, som härmed erbjuds de svenska esperantisterna, att få njuta av ett intressant, innehållsrikt föredrag på vårt språk, och att på samma gång slå ett slag för »la lingvo internacia», ett tillfälle, som vi icke få låta gå oss ur händerna.

S. E. F.

Den vid Esperantodagen i Stockholm förra året tillsatta kommittén för utarbetande av förslag till nya stadgar för Svenska Esperantoförbundet har nu slutfört sitt arbete, och vi äro nu i tillfälle att återgiva desamma. Kommittén, som består av hrr G. H. Backman, Helsingborg, Adolf Larsson, Stockholm och G. Almqvist, Alingsås, har i enlighet med mötets beslut utarbetat förslaget på grundval av de ursprungliga stadgarna, och vi hoppas, att vi nu inom en icke alltför långt avlägsen framtid åter skola få till stånd en stark, livskraftig svensk Esperantorganisation.

Vi överlämna härmed åt våra läsare att själva döma om det nya förslaget.

Förslag till stadgar för Svenska Esperanto-Förbundet.

Ändamål.

§ 1.

Svenska Esperanto-Förbundet, bildat den 1 december 1906, har till uteslutande ändamål att verka för utbredandet och befastandet av det av d:r Zamenhof år 1887 offentliggjorda internationella hjälpspråket »Esperanto».

Sammansättning.

§ 2.

1. Förbundet är sammansatt av a) Esperantoföreningar och b) enskilda förbundsmedlemmar.

2. Förbundets medlemmar kunna vara a) ordinarie medlemmar, till vilka hänföras personer, som studera och använda Esperanto, b) befämjande medlemmar, till vilka hänföras sådana personer, som, utan att studera och använda Esperanto, likväl gilla förbundets syften och vilja understödja det i dess verksamhet.

3. Till hedersledamöter kunna utses personer, som gjort sig synnerligen förtjänta om Esperanto-saken eller på ett utmärkt sätt befordrat förbundets syften. Hedersledamot föreslås av styrelsen och utses vid förbundets allmänna årsmöte.

Anmälan om inträde.

§ 3.

Anmälan om inträde i förbundet göres hos dess sekreterare. Förening bör till ansökan föga avskrift av sina stadgar, där sådana finnas.

Esperantoföreningars anslutning.

§ 4.

Esperantoförening har vid anslutning till förbundet att iakttaga följande:

a) Den bör bestå av minst 5 medlemmar.

b) Dess stadgar böra innehålla § 1 av förbundets stadgar utan något som helst förbehåll angående föreningens ändamål.

c) Den betalar en årsavgift av kr. 1:50*) samt därutöver 50 öre för var och en av sina medlemmar.

d) Dess styrelse insänder under första kvartalet av året dessa avgifter till förbundets kassaförvaltare och minst en gång i kvartalet uppgift på nyinträda medlemmar samt föreningens verksamhet i övrigt.

Enskilda förbundsmedlemmars anslutning.

§ 5.

Enskilda förbundsmedlemmar betala en årsavgift av två (2) kr.*)

Ingår sådan medlem i Esperantoförening, som är ansluten till förbundet, erlägges icke någon ny avgift för det löpande året.

Rättigheter.

§ 6.

Varje till förbundet ansluten Esperantoförening och varje enskild förbundsmedlem, ordinarie som befremjande, erhåller utan särskild avgift förbundets officiella organ i den mån detta utkommer.

Förbundsmedlem äger att mot insändande av svarsporto hos förbundets Esperanto-Byrå (f. n. Esperanto-Officejo, Helsingborg) erhålla upplysningar om allt, som rör Esperanto-språket och Esperanto-rörelsen.

Uteslutning

§ 7.

Esperantoförening eller enskild förbundsmedlem, som icke under löpande år erlagt vederbörliga avgifter, anses ur förbundet utgången.

Förening eller enskild medlem, som uppenbarligen motverkar förbundets syften, kan av styrelsen ur förbundet uteslutas, dock med minst tre fjärdedelar av styrelsens alla röster.

*) Häre är inberäknad prenumerationsavgift för tidning.

Styrelse.

§ 8.

1. Förbundet väljer för ett år i sänder ordförande, v. ordförande, sekreterare och kassaförvaltare, vilka tillsammans utgöra ett verkställande utskott och av vilka de 3 sistnämnda, om möjligt, böra vara bosatta på samma ort, samt dessutom 8 ledamöter, vilka tillsammans med de förut valda bilda förbundets styrelse.

2. Styrelseval äger rum å allmänt årsmöte. Endast i det fall att sådant icke kan hållas, sker val av styrelse genom omröstning inom förbundet, då det åligger sekreteraren att tillställa till förbundet anslutna föreningar och enskilda förbundsmedlemmar ett av den gamla styrelsen godkänt förslag till en ny sådan och infordra deras röster för eller mot förslaget.

3. Styrelsen kompletterar sig själv.

4. Styrelseledamot, som är förhindrad närvara vid styrelsesammanträde, kan befullmäktiga annan styrelseledamot eller rösta skriftligen.

5. Extra styrelsesammanträde hålles, om styrelsen eller V. U. så beslutit eller minst 20 ordinarie förbundsmedlemmar gjort framställning därom.

6. Styrelsens säte är å den ort, varest dess sekretariat är beläget.

7. För att ett beslut skall vara giltigt fordras att inom styrelsen minst 5 och inom V. U. minst 3 ledamöter deltagit i förhandlingarna vid dess fattande.

Allmänt årsmöte.

§ 9.

1. Förbundet håller, om möjligt, varje år allmänt möte på en tid och plats, som av V. U. tillkännagives, minst 30 dagar före mötet.

2. Av styrelsen beredda ärenden kunna avgöras utan att allmänt årsmöte hålles genom allmän omröstning inom förbundet, på samma sätt som säges angående styrelseval. Resultatet tillkännagives genom förbundets officiella organ.

Ärenden, som röra val av hedersledamöter, ändring av förbundets stadgar och upplösning av förbundet, kunna endast avgöras å allmänt årsmöte.

3. I omröstning deltaga endast ordinarie medlemmar.

4. Vid allmänna årsmötet frånvarande förbundsmedlemmar äga rätt att rösta genom befullmäkti-

gande av annan ordinarie förbundsmedlem.

5. Fullmakt för Esperantoföreningens representant å allmänt årsmöte skall utgöras av protokollsutdrag. Representants röstetal är lika med det medlemsantal, för vilket föreningen erlagt avgift under det löpande året.

6. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden biträder.

7. Val skall, då någon det begär, ske med slutna sedlar.

8. Erhåller vid val två eller flera ett lika antal röster, bestämmes utgången genom lottning.

Räkenskaper och revision.

§ 10.

1. Förbundets räkenskaper föras för kalenderår.

2. På samma sätt och tid som styrelseledamöter utses, väljas även 2 på samma plats boende förbundsmedlemmar, vilka ej tillika äro styrelseledamöter, att granska styrelsens förvaltning och räkenskaper.

3. Revisionsberättelse avgives av de för året utsedda revisorerna vid samma tillfälle som val av ny styrelse äger rum, och åligger det därför den avgående styrelsen att i god tid överlämna till revisorerna förbundets räkenskaper.

Officiellt organ.

§ 11.

1. Förbundets officiella organ utses av styrelsen.

2. Alla meddelanden från förbundsstyrelsen och V. U. till förbundsmedlemmarna, som ske genom det officiella organet, anses medlemmarna delgivna.

Stadgeändring.

§ 12.

Ändring av dessa stadgar kan ske, om sådan hos förbundsstyrelsen föreslås av minst 20 förbundsmedlemmar och förslaget, sedan det behandlats av styrelsen, med minst $\frac{2}{3}$ av förbundets avgivna röster godkännes.

Upplösning av förbundet.

§ 13.

1. Beslut om förbundets upplösning fattas i samma ordning och på samma sätt, som gäller för ändring av stadgarna.

2. I händelse av förbundets upplösning skola dess dåvarande samtliga tillgångar användas till något ändamål i förbundets syfte, enligt förbundets beslut.

Om det levande esperantospråket.

Vid U. E. A:s första kongress, som ägde rum i Augsburg i juli 1910, höll schweizaren Edmond Privat, en av esperantospråkets bornevältalare, ett anförande, varur här i svensk översättning återgives följande utdrag:

Esperantismens historia står helt fristående vid sidan av den allmänna världsspråkhistorien sådan som en del lärda teoretici uppfatta densamma.

Alltsedan 1887 har denna *allmänna världsspråkhistoria* i mångt och mycket varit beroende av esperantismen, men esperantismen å sin sida har alls icke varit beroende av densamma. Till och med om volapüks tillvaro befann sig dr. Zamenhof i ovetenhet, när han förberedde Esperanto. Det var icke ur de föregående systemens historia som han hämtade principerna för och andan hos vårt språk, utan ur sin egen tanke, vilken, i likhet med övriga snillens tanke, i sig klart sammanfattade *människornas känsla och omedvetna erfarenhet*. Sedermera ha många efterapat hans språk, och numera är ingenting lättare än att bli uppfinnare av ett »nytt system» genom en smula ändringar och omgestaltningar av Esperanto.

Vackra ord och regler om de »sanna principerna för ett internationellt språk» med mera dylikt i samma stil komma nu efter Esperantos framträdande. Det har publicerats teorier om ett internationellt språk, med skenbart från begynnelsen existerande principer, vilka i själva verket endast härstamma från vårt språk och från dess egen tillväxt. Det är under alla omständigheter gott och väl, att Esperanto så verksamt undervisat de lärda; men det är också mycket nyttigt att påpeka, hur mycket den teoretiska världsspråkhistorien hämtat från Esperanto, medan vårt språk självt ur denna historia ingenting haft att hämta.

Härav framgår, att numera existera två riktningar i fråga om internationellt språk: å ena sidan en riktning, där man studerar teoretiskt, diskuterar gamla system eller föreslår nya. Redan från Leibniz tid fortgår detta arbete och kommer troligtvis att fortgå ännu i långliga

tider. Det förefaller att vara ett lockande studium, men har intet praktiskt resultat, ty det står främmande för det levande livet och förbliver beständigt konstlat, teoretiskt och naturstridigt.

Den andra riktningen är: esperantismen. Inom denna riktning diskutera eller föreslå människorna ingenting, utan de använda och älska ett redan levandeblivet språk. Så unglodigt och andefriskt är detta språk, att det binder vid sig sina utövare med en mycket stark känsla och genom sitt underbart mäktiga inflytande danar åt sig liksom ett särskilt internationellt folk. Detta har också erkänts av en beryktad tysk-schweizisk idist, då han för någon tid sedan skrev i en tidning, att Esperanto blivit »en särskild sekts *naturliga språk*» under det ido förblir ett *förslag* för världen till ett »vetenskapligt gjort och reglerat hjälpspråk».

Det förefaller, som om vi kunna vara fullkomligt ense härvidlag: Å ena sidan ett redan »naturligt» och mångsidigt använt språk, som har sitt eget liv, sin poesi och sitt — för varje språk nödyändiga — fosterland i ett folks hjärtan... ett folk av »samideanoj». Å andra sidan ett eller många »vetenskapligt reglerade» språkliga *system i förslagsform* erbjudna världen, utan verklig användning, utan liv, utan litteratur, och oupphörligen »enligt beslut» underkastade ändringar.

Å ena sidan: *faktum och liv*, å andra sidan: *förslag och onatur*. Esperantister, låtom oss stanna kvar inom vår riktning; inom båda kunna vi icke leva till nytta. Vi äro ingen skyldiga något, förutom Zamenhof och esperantisterna som levat före oss. Vetenskapsmän och missnöjda inom den andra riktningen kunna vi hälsa med all hänsyn och utan att ge oss i strid med dem samt vilja uppriktigt tacka dem för deras mycket intressanta arbete och framför allt för den storartade tjänst, som några av dem gjort oss, att genom grundande av idistföreningar alldeles gratis ge det mest verksamma laxativ för att rensa vår rörelse från så gott som alla diskussionslystna och oförstående.

Genom vår unga originallitteratur, genom vårt internationella liv, som nu växer sig så starkt tack vare U. E. A., och genom det allestädes förnimbara inflytandet av esperantismens innersta idé, besitter vårt språk sitt eget liv och fosterland, utan att beröva de älskade mo-

dersmålen vare sig liv eller fosterland.

Däri ligger det egenartat ädla hos esperantismen, att den bragt mänskligheten någonting nytt och skönt, likväl utan förstörande av något som helst existerande. Med huru många bland framstegen i världen har icke motsatsen tyvärr varit fallet!

(Forts)

Fria ord.

En vädjan till Esperantos vänner.

När man läser uppgifterna om Esperantorörelsens framsteg i utlandet, är det verkligen med allt annat än glada känslor man ser hur den svenska riksdagen ej lägger »tu strån i kors» för denna folkförbrödande rörelse. Denna rörelse är ej, som ännu många människor tro, en vacker utopi, utan den är ett fullbordat faktum. Jag skall ej här ingå på någon närmare redogörelse om Esperantos spridning, ty det skulle ej få rum i denna tidning.

Vad jag här skulle vilja ha uttalat, är en vädjan till dem, »som makten hava» att komma oss svenska esperantister till hjälp i vår kamp för mänsklighetens förbrödning. Man kan näppeligen finna något mera behjärtansvärt ändamål än detta. Många förmögna svenskar donera större förmögenheter till välgörande ändamål; kunde icke någon ädelmodig person donera någon liten summa åt Esperantorörelsen i Sverige? Det skulle komma oss väl till pass. Vi ha att kämpa emot stora ekonomiska svårigheter, men tack vare energi och en insiktfull ledning har Esperanto sakta men säkert gått framåt. Nu måste vi göra en kraftansträngning för att komma upp i jämbredd med andra nationer, där esperantorörelsen åtnjuter stadsunderstöd, bidrag av korporationer m. m. sådan pekuniär hjälp. Må nu dessa rader komma inför många välvilliga donators ögon och bära god frukt.

El. Jo.

Katolikerna och esperanto.

I enlighet med sin bestämmelse, nämligen att vara ett neutralt hjälpspråk för alla mellanfolkliga förbindelser, har Esperanto naturligtvis tagits i användning även i den katolska kyrkans tjänst. Den gemensamma tron är ett fast förbindningsband mellan katoliker av alla nationer, och denna gemensamhet har inom den katolska världen skapat ett stort antal internationella sammanslutningar, oavsett det att kyrkan själv i omfattning och inflytande stå rutom tävlan bland alla mellanfolkliga organisationer.

En sak har dock fattats för dessa hundramilliontals personer, vilka alla tro, tänka och känna på lika sätt. Den katolska världen har allt sedan medeltidslatinets dagar saknat ett fullt användbart språk för förbindelserna mellan dess medlemmar av olika nationalitet. Men nu finns äntligen ett medel för befästande och stärkande av det internationellt organiserade sociala arbetet, missionsväsendet och många andra gemensamma viktiga intressen. Fördeklararna av Esperantos användning för dessa den katolska kyrkans angelägenheter äro påtagliga. Huru skulle icke meddelandena underlättas mellan de nationella avdelningarna av vilket som helst världsförbund, och huru skulle icke de årliga internationella kongresserna förenklas, om man ej längre vore tvungen att räkna med de många missupplätningar och den stora förlust av tid och krafter, som mångspråkigheten nu vållar. Påven Pius X, som själv äger kunskap i Esperanto, har upprepade gånger betygat sitt livliga intresse för vårt språk, och har uttalat som sin åsikt, att Esperanto är av största betydelse för enheten bland kyrkans medlemmar i alla land.

För befrämjande av de katolska intressena verkar sedan flera år »Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista» (I. K. U. E.), som numera är en av esperantorörelsens starkaste organisationer. Det omfattar nu omkring 25 särskilda nationella förbund med 7 egna tidningsorgan.

Det katolsk-esperantistiska världsförbundet avhåller sedan 1910 årliga kongresser, vilka tillfullo bekräftat vilken stor fördel Esperanto erbjuder för dylika internationella sam-

mankomster. Användandet av hjälpspråket har visat sig medföra icke endast stor tidsbesparing, utan också den stora fördelen att *alla* deltagarna kunnat uppfatta förhandlingarna. Detta år kommer kongressen att få formen av en pilgrimsfärd till Rom, och skall sålunda få en mera vidsträckt innebörd än en vanlig kongress, men på samma gång också en helt annan prägel än en katolsk pilgrimsfärd i allmänhet, ty här kommer icke att bland de vallfärdande synas åtskillnad i nationalitet, stånd eller språk, utan den katolska trons världsomfattande väsen kommer här att framvisas tydligare, än som eljest är fallet.

Rigardanto.

Ricevitaj gazetoj.

Följande Esperantotidningar ha kommit redaktionen tillhanda:

»*La Revuo*», internationell månatlig litterär tidskrift Red. Hachette & Cie., 79 Boulevard Saint Germain. Paris. *Frankrike*. Prenumerationspris 6:— kr., (erhålles genom C. E. Fritzes Hovbokhandel, Fredsgatan, Stockholm).

»*The British Esperantist*». Red. 133—6 High Holborn, London W. C., *England*.

Prenumerationspris: 1.50 Sm. (2.73 kr.).

»*Internacia Pedagogia Revuo*» officiellt organ för lärarnas internationella förbund. Red.: Jan Jacobs, Bomsche Steenweg, Antwerpen, *Belgien*. Prenumerationspris 1.50 Sm. (2.73 kr.)

»*Panonio*. Red.: Vásártér 9 Györ, *Ungern*. Prenumerationspris 0.85 Sm. (1.55 kr.)

»*Antaŭen*» officiellt organ för Tyska arbetare — Esperantoförbundet. Red.: F. Zuckarolli, Beim Strohhause, 31 e III, Hamburg 5, *Tyskland*. Prenumerationspris: 1.40 Sm. (2.55 kr.)

»*Pola Esperantisto*». Red.: Šopena 8, Varsovio, *Polen*. Prenumerationspris: 2.65 Sm. (4.85 kr.)

»*Itala Esperantisto*», officiellt organ för Italienska Esperantoförbundet. Red. Salita Pollaiuoli 13, Genua, *Italien*. Prenumerationspris 2:— Lira (1.45 kr.)

Hes

kan man lätt bli,

men lika lätt erhålles lindring genom användande av **Läkerol-Bröst-Tabletten**. Den har en uppriskande och behaglig smak. Säljes överallt å 30 öre prask.

»*Homaro*», månatlig internationell tidskrift för framstegsvänliga kultursträvanden. Adm.: Julio Mangada Rosenörn, San Bernado, 96, Madrid, *Spanien*. Prenumerationspris: 1:— Sm. (1.82 kr.)

»*Grafologia Revuo*» tidskrift för grafologiens utbredande. Red.: Joan Amades, Peu de la Creu, 10, Botiga, Barcelona, *Spanien*.

»*Esperanta Evluo*». Red.: H. Sentis, B. E. Rey 17. Grenoble, *Frankrike*. Prenumerationspris 2:— fr. (1.45 kr.)

Vi esperantister äro att skatta lyckliga; vi kunna resa som furstar genom vilket land som helst. Man tingar bostad åt oss, möter oss vid stationen, och under vårt hela uppehåll äro en eller flera vänner alltid beredda att vägleda och hjälpa oss på alla sätt. Detta är vad jag erfarit alltsedan 1906, då jag började använda Esperanto för resor. —

Abbé Austin Richardson,
Bruxelles.

Esperantistoj!

Anoneu en nia gazeto pri viaj kunvenoj kaj aliaj klubaferoj.

Anonceto pri korespondado kostas nur 0,50 kr. (2 respondkuponoj.)

SOXID?

HERRAR

ekipera sig bäst och fullständigast hos

Axel Lidholm

Drottninggatan 30 - - GEFLE

Edvard Lindbloms

MATVARUAFFÄR

DROTTNINGGATAN 18 • GEFLE

TELEFON 1611.

Order till landsorten expedieras omgående.

Wickmans Kappaffär

NORRA KUNGSGATAN 7 - GEFLE

Vid Rådhusplanaden.

Kappor o. Promenaddräkter i stort urval.
Beställningar emottagas o. utföras förstklassigt.

RIKSTELEFON 1391.

Josef Wikströms

Tobakshandel

GEVALIAPALATSET

Gävle Esperantoförening

anordnar

Föredrag

på världsspråket Esperanto

av professor

Aug. Pitlik

från akademien i Prag över ämnet:

Böhmens kulturhistoriska skatter och staden Prags historiska minnesmärken.

Föredraget, som tolkas av Trafikassistenten J. Lundgren från Hedemora, illustreras av 230 ljusbilder, kolorerade av den ryktbare böhmiske konstnären *Spillar*.

Arbetareföreningens salong

Tisdagen den 6 maj kl. 8 e. m.

Kiam vi bezonas
viandon, mendu
ĉe

FRANS A. OLSON

Telef. 34 □ GEFLE □ Telef. 34

Central- och Jernvägshotellen

GEFLE

REKOMMENDERAS!

C. J. LINDH

BOK- & DISTRIBUTIONSÄFFÄR

S. FÄLTSKÄRSGATAN 19, GEFLE

Rekommenderas sig vid behov av
Böcker, Tidskrifter och Häftesarbeten.

RIKSTELEFON 1697.

PROVU LA KOPIOKRAJONON

ESPERANTO!

3:— kr. por dekduo. 30 oeroj por unu.

W. WAHLUND, GEFLE

Läroböcker i Esperanto.

Kurs i Esperanto av *G. H. Backman*,
25 öre.

Lärobok i Esperanto, med Esp.-svensk
ordbok av *P. Nylén*, 1:— kr.

Erhållas hos **La Esperos redakti. n.**,
3—23, Gefle.

Kort Lärobok i Esperanto

för nybörjare av

ALBIN ZACHRISSON

Läroverksadjunkt, Karlstad.

Rekvireras pr kontant hos förf., Karlstad.

PRIS 75 ÖRE.

N. Lundgren

GEFLE - Interurba tel. 151

Kamentuboj por fabrikoj.

Pli ol 700 konstruitaj.

Riparoj dum uzado.

Fulmkonduktiloj estas muntataj.

Propra brikejo en Upsala.

Plej granda firmo por konstruo de
fabrikaj kamentuboj en Skandinavio.

Argenta medalo en Stockholm 1897
, , , Gefle 1901
, , , Norrköping 1906

W. WAHLUND

Pappersvaror och skrivmateriel

RIKSTELEON 1723 ■ GEFLE

Carl Larssons

FOTOGRAFIA TELIER

NYGATAN 34

Rekommenderas!

TELEFON 357

De bästa och billigaste

■ **MÖBLERNA** ■

tillverkas på beställning vid

P. J. Berglunds snickareverkstad

HATTMAKAREGATAN 19

Telefon 720

Reparationer och ompoleringar mottagas
gärna.

La Espero

utgives av Gefle Esperanto-
förening och utkommer i
slutet av varje månad.

Lösnummerpris 10 öre.

Prenumerationspris Kr.

1: 20.

Prenumeration kan ske
dels direkt hos tidningens
expedition, genom återför-
säljare eller på posten.

Återförsäljare önskas på
varje plats! Provision om
flere exemplar tagas!

Prenumerantsamlare er-
hålla 20 öre för varje anskaf-
fad prenumerant, om minst 5
prenumerationsavgifter in-
sändas samtidigt.

Redaktion och expedition:
3—23, Gefle.

Abonprezo ekster Svedujo
1:00 Spesmilo. (12 numeroj).

Specimeno kontraŭ re-
spondkupono. Mendo ĉe
R. Pehrsson, 3—23, Gefle.

Ozarowsky & Pehrssons Bleck- & Plåtslageri

■ REKOMMENDERAS ■

TELEFON 188